YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (neljäs jaosto)
3 päivänä joulukuuta 1998 *

Asiassa C-259/97,

jonka Finanzgericht Düsseldorf (Saksa) on saattanut EY:n perustamissopimuksen 177 artiklan nojalla yhteisöjen tuomioistuimen käsiteltäväksi saadakseen tässä kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevassa asiassa

Uwe Clees

vastaan

Hauptzollamt Wuppertal

ennakkoratkaisun tariffi- ja tilastonimikkeistöstä ja yhteisestä tullitariffista 23 päivänä heinäkuuta 1987 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 2658/87 (EYVL L 256, s. 1) liitteestä I ilmenevän yhdistetyn nimikkeistön nimikkeen 9705 tulkinnasta,

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (neljäs jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja P. J. G. Kapteyn sekä tuomarit H. Ragnemalm ja K. M. Ioannou (esittelevä tuomari),

* Oikeudenkäyntikieli: saksa.

julkisasiamies: P. Léger,
kirjaaja: R. Grass,

ottaen huomioon kirjalliset huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

— Uwe Clees, edustajanaan asianajaja Stefan Hertwig, Köln,

— Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehinään oikeudellisen yksikön virkamies Fernando Castillo de la Torre ja oikeudellisessa yksikössä toimiva saksalainen virkamies Karin Schreyer,

ottaen huomioon esittelevän tuomarin kertomuksen,

kuultuaan julkisasiamiehen 11.6.1998 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Finanzgericht Düsseldorf on esittänyt yhteisöjen tuomioistuimelle 2.7.1997 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut yhteisöjen tuomioistuimeen 18.7.1997, EY:n perustamissopimuksen 177 artiklan nojalla ennakkoratkaisukysymyksen tariffi- ja tilastonimikkeistöstä ja yhteisestä tullitariffista 23 päivänä heinäkuuta 1987 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 2658/87 (EYVL L 256, s. 1) liitteestä I ilmenevän yhdistetyn nimikkeistön (jäljempänä CN) nimikkeen 9705 tulkinnasta.

2 Tämä kysymys on esitetty asiassa Clees vastaan Hauptzollamt Wuppertal (Wuppertalin päätullivirasto), ja se koskee käytetyn moottoriajoneuvon tariffiin luokitusta.

3 Ennakkoratkaisupyynnöstä ilmenee, että Clees teki 29.4.1991 toimivaltaiselle tullivirastolle tulliselvityshakemuksen voidakseen saattaa vapaaseen liikkeeseen käytetyn auton, joka oli valmistettu vuonna 1956 ja malliltaan Mercedes-Benz 300 SL; Clees halusi tullata auton CN-nimikkeen 9705 mukaisesti historiallisesti arvokkaaseen kokoelmaan kuuluvana. Tämä nimike kuuluu 97 ryhmään, jonka otsikkona on "Taideteokset, kokoelmaesineet ja antiikkiesineet", ja se kuuluu seuraavasti:

"Eläintieteelliset, kasvitieteelliset, mineralogiset, anatomiset, tai historiallise[sti], arkeologise[sti], paleontologise[sti], etnografise[sti] ja numismaattise[sti arvokkaat] kokoelmat ja kokoelmaesineet" *

4 Tutkittuaan ajoneuvon tullivirasto totesi siitä seuraavaa: "Alustanumero pitää paikkansa. Ajoneuvon rakenteen erityispiirteenä ovat ylös avautuvat siipimäiset ovet. Näin ollen sillä on harvinaisuutensa lisäksi rakenteeseensa liittyvää historiallista arvoa (valmistusvuosi 1956). 9705 0000 0003." Tämän mukaisesti tullivirasto antoi 29.4.1991 verotusta koskevan lausunnon, jossa Cleesin hakemus hyväksyttiin.

5 Kyseinen tulliviranomainen lähetti kuitenkin Cleesille 16.7.1992 tuontitullia koskevan oikaisupäätöksen, jossa katsottiin, että kyseisen ajoneuvon luokittelu nimikkeeseen 9705 oli virheellinen, koska yhteisöjen tuomioistuimen asiassa 200/84, Daiber, 10.10.1985 antaman tuomion (Kok. 1985, s. 3363) perusteella se pitikin luokitella CN-nimikkeeseen 8703 kuuluvaksi käytetyksi ajoneuvoksi.

* Lainausta on korjattu hakasuluissa olevin osin yhteisöjen tuomioistuimessa, koska nimikkeen suomenkielinen käännös on epätarkka.

6 Clees teki tulliviranomaisten oikaisupäätöksestä valituksen, joka hylättiin 1.2.1993, minkä jälkeen hän valitti asiassa Finanzgericht Düsseldorfiin.

7 Finanzgericht Düsseldorf toteaa, että kyseinen ajoneuvo ei täytä historiallisen arvon kriteeriä, sellaisena kuin tätä on tulkittu edellä mainitussa asiassa Daiber annetussa tuomiossa. Se katsoo kuitenkin, että tämän tulkinnan voimassaolo on tullut kyseenalaiseksi komission hyväksyttyä asetuksen N:o 2658/87 9 artiklan 1 kohdan perusteella nimikettä 9705 koskevat selittävät huomautukset (EYVL 1996, C 127, s. 3).

8 Finanzgericht Düsseldorf pitää kuitenkin epäselvänä, vastaavatko komission selittävissä huomautuksissa muotoilemat edellytykset yhteisöjen tuomioistuimen edellä mainitussa asiassa Daiber selvittämiä periaatteita, joten se on lykännyt asian ratkaisemista ja esittänyt yhteisöjen tuomioistuimelle seuraavan ennakkoratkaisukysymyksen:

"Onko asetuksen N:o 2658/87, sellaisena kuin se on muutettuna asetuksella N:o 2472/90, liitteessä I esitetyn yhdistetyn nimikkeistön nimikettä 9705 tulkittava siten, että historiallisesti arvokkaaseen kokoelmaan kuuluvien moottoriajoneuvojen on pääsääntöisesti oltava

— alkuperäisessä tilassaan, ilman että alustaa, ohjaus- tai jarrujärjestelmää, moottoria ynnä muuta sellaista on merkittävästi muutettu,

— vähintään 30 vuotta vanhoja ja

— sellaista mallia tai tyyppiä, jota ei enää valmisteta?"

9 Edellä mainitussa asiassa Daiber yhteisöjen tuomioistuimen käsiteltävinä oli kaksi ennakkoratkaisukysymystä, jotka Finanzgericht Baden-Württemberg oli esittänyt, ja niissä pyydettiin tulkitsemaan ennen CN:n käyttöönottoa sovelletun yhteisen tullitariffin nimikettä 9905, jonka sanamuoto vastasi lähes täysin nykyistä nimikettä 9705. Yhteisöjen tuomioistuin vastasi seuraavasti:

"— Yhteisen tullitariffin nimikkeessä 9905 tarkoitetuilla kokoelmaesineillä on oltava sellaiset ominaisuudet, että ne kelpaavat kokoelmaan otettaviksi, eli niillä on tiettyä harvinaisuusarvoa, niitä ei tavallisesti käytetä alkuperäiseen tarkoitukseensa, niillä käydään erikoiskauppaa vastaavilla käyttöesineillä käytävän tavanomaisen kaupan ulkopuolella ja ne ovat arvokkaita.

— Yhteisen tullitariffin nimikkeessä 9905 tarkoitetulla tavalla historiallisesti tai etnografisesti arvokkaina on pidettävä tavaroita, jotka havainnollistavat merkittävää askelta ihmiskunnan saavutusten kehityksessä tai tämän kehityksen yhdessä vaiheessa."

10 Koska komissio havaitsi, että kansalliset tulliviranomaiset tulkitsivat edellä mainitussa asiassa Daiber annettua tuomiota eri tavoin, se antoi selittävät huomautuksensa asiasta. Niiden 1 kohdassa todetaan seuraavaa:

"Tähän nimikkeeseen kuuluvat historiallisesti [arvokkaina] kokoelmaesineinä moottoriajoneuvot, jos ne täyttävät Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen [asiassa 200/84 antamassa tuomiossa] esitetyt vaatimukset eli

— niillä on tiettyä harvinaisuusarvoa,

— niitä ei tavallisesti käytetä alkuperäiseen tarkoitukseensa,

— niillä käydään erikoiskauppaa vastaavilla käyttöesineillä käytävän tavanomaisen kaupan ulkopuolella,

— ne ovat arvokkaita, ja

— ne havainnollistavat merkittävää askelta ihmiskunnan saavutusten kehityksessä tai tämän kehityksen yhdessä vaiheessa.

Koska moottoriajoneuvo on luonteeltaan suhteellisen lyhytikäinen käyttöesine, jonka tekniikkaa kehitetään jatkuvasti, voidaan edellä mainitun [tuomion] edellytysten — sikäli kuin tosiasiat eivät ole selvästi ristiriidassa niiden kanssa — katsoa [tulleen täytetyiksi seuraavien ajoneuvojen osalta]:

— alkuperäisessä [tilassaan] olevat moottoriajoneuvot, joiden alustaa, ohjaus- tai jarrujärjestelmää, [moottoria] yms. ei ole merkittävästi muutettu ja jotka ovat vähintään 30 vuotta vanhoja ja [sellaista] mallia tai tyyppiä, jota ei enää valmisteta;

— kaikki ennen vuotta 1950 valmistetut moottoriajoneuvot, vaikka ne eivät olisikaan ajokunnossa." *

11 Kansallinen tuomioistuin toteaa, että jokainen museoajoneuvo ei välttämättä täytä näin vahvistettuja kriteerejä, kuten kyseisistä selittävistä huomautuksista voisi päätellä. Kansallinen tuomioistuin näet katsoo, että yhteisöjen tuomioistuimen vahvis-

* Lainausta on korjattu hakasuluissa olevin osin yhteisöjen tuomioistuimessa, koska selittävien huomautusten suomenkielinen käännös on epätarkka.

tamien periaatteiden mukaan on poissuljettua, että jokainen sellainen arvokas auto, joka on vähintään 30 vuotta vanha ja jonka valmistus on päättynyt ja joka on alkuperäisessä tilassaan, voisi havainnollistaa merkittävää askelta ihmiskunnan saavutusten kehityksessä.

12 Aluksi on todettava, että yhteisöjen tuomioistuimen tuomiossaan esittämä tulkinta tariffiin luokittelua koskevasta säännöksestä ei voi muuttua sen vuoksi, että komissio antaa selittäviä huomautuksia, jotka eivät ole oikeudellisesti sitovia, vaikka ne ovatkin merkittävä apukeino huolehdittaessa siitä, että jäsenvaltioiden kansalliset tulliviranomaiset tulkitsevat CN:ää yhtenäisesti (asia C-35/93, Develop Dr. Eisbein, tuomio 16.6.1994, Kok. 1994, s. I-2655, 21 kohta). Kysymys onkin juuri sen selvittämisestä, vastaavatko komission vahvistamat selittävät huomautukset niitä periaatteita, jotka yhteisöjen tuomioistuin on selvittänyt kyseisestä tariffisäännöksestä antamassaan oikeuskäytännössä.

13 Seuraavaksi on korostettava, että yhteisöjen tuomioistuin katsoi, että esinettä ei voida luokitella tariffinimikkeeseen yksin sillä perusteella, että se täyttää "kokoelmaesineen" edellytykset eli jos sillä on vain ne ominaisuudet, joita vaaditaan, jotta se kelpaisi kokoelmaan otettavaksi. Lisäksi esineellä on oltava myös "historiallista tai etnografista" arvoa. Yhteisöjen tuomioistuin katsoi siten, että kummankin näistä kahdesta edellytyksestä on täytyttävä samanaikaisesti (ks. em. asia Daiber, tuomion 22 kohta).

14 Ensin mainitun edellytyksen mukaan kokoelmaan ottamiselle vaadittavat ominaisuudet on sellaisilla esineillä, jotka täyttävät edellä mainitussa asiassa Daiber annetun tuomion tuomiolauselman ensimmäisessä luetelmakohdassa luetellut kriteerit. Voidaan todeta, että komission selittävien huomautusten ensimmäisen kappaleen neljä ensimmäistä luetelmakohtaa, jotka selvittävät ensin mainittua kokoelmaan kelpaamista koskevaa edellytystä, vastaavat yhteisöjen tuomioistuimen edellä mainitussa asiassa Daiber vahvistamia kriteerejä.

15 Jälkimmäisestä edellytyksestä eli siitä, että kyseisellä tavaralla on oltava myös historiallista tai etnografista arvoa, yhteisöjen tuomioistuin totesi edellä mainitussa asiassa Daiber, että käsite "historia" kattaa ihmiskunnan kehityksen ja sen saavutukset kaikilla aloilla (23 kohta), ja niin muodoin myös autonvalmistuksessa.

Näin ollen moottoriajoneuvolla, joka ilmentää ihmiskunnan saavutuksia tällä tekniikan alalla, voi olla historiallista tai etnografista arvoa, jos se havainnollistaa merkittävää askelta ihmiskunnan saavutusten kehityksessä tai tämän kehityksen yhdessä vaiheessa (em. asiassa Daiber annettu tuomio, tuomiolauselman toinen luetelmakohta).

16 Komissio on yhteisöjen tuomioistuimessa täsmentänyt, että sen selittävien huomautusten 1 kohdan toisen kappaleen ensimmäisessä luetelmakohdassa mainitut kolme kriteeriä — joihin ennakkoratkaisukysymyksessäkin viitataan ja joiden mukaan kyseisen ajoneuvon pitää olla alkuperäisessä tilassaan, vähintään 30 vuotta vanha ja sellaista mallia tai tyyppiä, jota ei enää valmisteta — liittyvät ainoastaan jälkimmäiseen, historiallista tai etnografista arvoa koskevaan edellytykseen, eivätkä ne millään tavoin rajoita niiden neljän kriteerin soveltamista, jotka yhteisöjen tuomioistuin vahvisti edellä mainitussa asiassa Daiber annetun tuomion tuomiolauselman ensimmäisessä luetelmakohdassa ja jotka koskevat ensin mainittua kokoelmaan kelpaamista koskevaa edellytystä.

17 Komissio huomauttaa vielä, että kyseisiin kolmeen edellytykseen, jotka on laadittu yhteistyössä ja yhteisymmärryksessä jäsenvaltion tulliviranomaisia edustavien henkilöiden kanssa, sisältyy vain olettamus siitä, että yhteisöjen tuomioistuimen edellä mainitussa asiassa Daiber antamassa tuomiossa määrittelemät laadulliset perusteet ovat täyttyneet.

18 Tältä osin on korostettava, että komission lähtökohta, jonka mukaan moottoriajoneuvo on luonteeltaan suhteellisen lyhytikäinen käyttöesine, jonka tekniikkaa kehitetään, on oikea ja sopusoinnussa yhteisöjen tuomioistuimen edellä mainitussa asiassa Daiber antamassa tuomiossa selvittämien suuntaviivojen kanssa. Koska historian käsite kattaa ihmiskunnan saavutukset kaikilla aloilla, on siten otettava huomioon kunkin alan erityispiirteet. Näin ollen on otettava huomioon, että autot tehdään lähtökohtaisesti hyötykäyttöön eikä niitä ole tarkoitettu muistomerkeiksi ja että auto on aikakautensa teknisen osaamisen tulos.

19 Tästä lähtökohdasta komissio on ensinnäkin vahvistanut kriteeriksi sen, että kyseisen auton on oltava alkuperäisessä tilassaan ilman, että sen rakenteen osia olisi merkittävästi muutettu. Tähän kriteeriin ei ole huomauttamista. Auto, joka ei ole alkuperäisessä tilassaan, ei voi olla osoitus aikakautensa teknisestä kehitystasosta.

20 Samaten kriteeri, jonka mukaan kyseisen ajoneuvon valmistuksen on oltava päättynyt, on perusteltu. Ajoneuvo, jota edelleen valmistetaan, kiinnostaa vielä kuluttajia hyötykäyttömahdollisuuksiensa vuoksi, joten se ei voi liittyä jo päättyneeseen aikakauteen ja omata sitä kautta historiallista arvoa.

21 Ajoneuvon vähimmäisikää koskevaa kriteeriä on arvioitava yhdessä ajoneuvon valmistuksen päättymistä koskevan kriteerin kanssa, koska vähintään 30 vuotta vanha ajoneuvo on yleensä sellaista mallia, jota ei enää valmisteta, eikä sillä liene hyötykäyttöarvoa. On kuitenkin katsottava, että tämä ei ole ehdoton vaatimus, koska ei voida pitää poissuljettuna sitä, että uudemmallakin ajoneuvolla voi olla ominaisuuksia, joiden vuoksi sillä on historiallista arvoa.

22 Näin ollen voidaan tehdä se johtopäätös, että nämä kolme kriteeriä osana komission vahvistamaa lähtökohtaa eivät eroa yhteisöjen tuomioistuimen edellä mainitussa asiassa Daiber omaksumista suuntaviivoista. Nämä kriteerit täyttävät ajoneuvot soveltuvat lähtökohtaisesti osoittamaan valmistumisaikakautensa tekniikan ja muotoilun erikoispiirteet, ja ne havainnollistavat siten erityisesti tiettyä ihmiskunnan saavutusten kehitysvaihetta autonvalmistustaidossa.

23 Tätä johtopäätöstä vahvistaa vielä yhteisöjen tuomioistuimen CN-nimikettä 9705 koskevalle tullittomuudelle esittämä tarkoitus, joka on helpottaa kulttuurin tai kasvatuksen kannalta arvokkaiden tavaroiden vaihtoa maiden välillä (em. asia Daiber, tuomion 15 kohta).

24 Sitä vastoin se, että ajoneuvo täyttää komission vahvistamat kolme kriteeriä, ei yksin riitä perusteeksi sille, että ajoneuvo luokitellaan CN-nimikkeeseen 9705. Näiden kolmen kriteerin perusteella muodostuu vasta olettamus siitä, että ajoneuvolla on historiallista tai etnografista arvoa; tämä olettamus kumoutuu, jos toimivaltainen viranomainen osoittaa, että ajoneuvossa ei ole mitään jo päättyneeseen aikakauteen liittyvää erityispiirrettä siten, että se olisi omiaan havainnollistamaan merkittävää askelta ihmiskunnan saavutusten kehityksessä tai tämän kehityksen yhdessä vaiheessa. Lisäksi on vielä edellytettävä niiden neljän kriteerin täyttymistä, jotka on mainittu edellä mainitussa asiassa Daiber annetun tuomion tuomiolauselman ensimmäisessä luetelmakohdassa ja jotka koskevat niitä ominaisuuksia, joita ajoneuvolta vaaditaan, jotta se kelpaisi kokoelmaan otettavaksi.

25 Näin ollen kansalliselle tuomioistuimelle on vastattava, että CN-nimikettä 9705 on tulkittava siten, että sellaisilla ajoneuvoilla oletetaan olevan historiallista tai etnografista arvoa, jotka

— ovat alkuperäisessä tilassaan ja joiden alustaa, ohjaus- tai jarrujärjestelemää, moottoria ynnä muuta sellaista ei ole merkittävästi muutettu ja

— jotka ovat vähintään 30 vuotta vanhoja ja

— sellaista mallia tai tyyppiä, jota ei enää valmisteta.

Kuitenkaan sellaisilla moottoriajoneuvoilla, jotka täyttävät nämä edellytykset, ei ole historiallista tai etnografista arvoa, jos toimivaltainen viranomainen osoittaa, että ajoneuvo ei ole omiaan havainnollistamaan merkittävää askelta ihmiskunnan saavutusten kehityksessä tai tämän kehityksen yhdessä vaiheessa.

Lisäksi on vielä edellytettävä niiden kriteerien täyttymistä, jotka on vahvistettu yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännössä ja jotka koskevat niitä ominaisuuksia, joita ajoneuvolta vaaditaan, jotta se kelpaisi kokoelmaan otettavaksi.

Oikeudenkäyntikulut

26 Yhteisöjen tuomioistuimelle huomautuksensa esittäneelle komissiolle aiheutuneita oikeudenkäyntikuluja ei voida määrätä korvattaviksi. Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely yhteisöjen tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (neljäs jaosto)

on ratkaissut Finanzgericht Düsseldorfin 2.7.1997 tekemällään päätöksellä esittämän kysymyksen seuraavasti:

Tariffi- ja tilastonimikkeistöstä ja yhteisestä tullitariffista 23 päivänä heinäkuuta 1987 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 2658/87 liitteestä I ilmenevän yhdistetyn nimikkeistön nimikettä 9705 on tulkittava siten, että sellaisilla ajoneuvoilla oletetaan olevan historiallista tai etnografista arvoa, jotka

— ovat alkuperäisessä tilassaan ja joiden alustaa, ohjaus- tai jarrujärjestelemää, moottoria ynnä muuta sellaista ei ole merkittävästi muutettu ja

— jotka ovat vähintään 30 vuotta vanhoja ja

— sellaista mallia tai tyyppiä, jota ei enää valmisteta.

Kuitenkaan sellaisilla moottoriajoneuvoilla, jotka täyttävät nämä edellytykset, ei ole historiallista tai etnografista arvoa, jos toimivaltainen viranomainen osoittaa, että ajoneuvo ei ole omiaan havainnollistamaan merkittävää askelta ihmiskunnan saavutusten kehityksessä tai tämän kehityksen yhdessä vaiheessa.

Lisäksi on vielä edellytettävä niiden kriteerien täyttymistä, jotka on vahvistettu yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännössä ja jotka koskevat niitä ominaisuuksia, joita ajoneuvolta vaaditaan, jotta se kelpaisi kokoelmaan otettavaksi.

Kapteyn Ragnemalm Ioannou

Julistettiin Luxemburgissa 3 päivänä joulukuuta 1998.

R. Grass

kirjaaja

P. J. G. Kapteyn

neljännen jaoston puheenjohtaja